

SPUISTRAAT

CENTRUM

110

EERSTE EDITIE VAN DE SPECIALE BONAVENTURA-VERHUIS-UITGAVE ONDER REDAKTIE VAN TOM BAKKER

VERHUIZEN VOOR VIER TON

Tegen eind juli moet de complete Bonaventura-verhuizing achter de rug zijn. Of dat tijdstip inderdaad gehaald wordt, is een meer dan levensgrote vraag en het lijkt voorlopig verstandig maar op een zekere overschrijding van het schema te rekenen.

Maar als het dan, ergens in augustus of september, allemaal wel achter de rug is, zitten de meeste Bonaventura-onderdelen in één pand. Niet allemaal, want de Haagse Post blijft op het Singel, waar deze redactie medio december al is gearriveerd, terwijl ook de advertentie-afdeling in datzelfde Excerpta Medica-gebouw haar intrek zal nemen. En de abonnementsafdeling blijft in de Jan van Galenstraat gevestigd. Maar dat is dan ook de complete opsomming van dit uitzonderingen, alle andere bedrijfsonderdelen komen in de Spuistraat.

Anderzijds zal het Spuistraat-gebouw na de verhuizing nog uitsluitend Bonaventura-mensen en diensten herbergen. Daar is slechts een uitzondering op. Drs. R. E. M. van den Brink, voorzitter Raad van Bestuur van de holding, zal zijn huidige kamer op de eerste etage houden, hoewel zijn „echte” kantoor in West wordt ingericht, op de zo-en-zoveelste etage van het pand aan de Jan van Galenstraat. Maar hij voelde er hoegenaamd niets voor zijn plect-a-terre in de Spuistraat op te geven.

Adjunct-directeur J. M. Boom houdt zich, met directie-secretaris J. Weesing, vooral met de hele verhuizing en de daaraan voorafgaande verbouwing bezig.

„Toen ik in 1970 naar Bonaventura kwam”, aldus de heer Boom, „was er al sprake van verhuisplannen. Geen wonder, want op dat moment zat Bonaventura zo'n beetje door de hele binnenstad verspreid. Veel gekker was overigens dat er toen al vage plannen waren, min of meer in de boezem van de holding, om ook Bonaventura in West (de Jan van Galenstraat dus) te gaan concentreren. Van der Vossen was het met de holding eens dat de situatie van dat ogenblik, de enorme versnippering via talloze panden, zo spoedig mogelijk opgelost moest worden. Maar de hamvraag was: waar willen we Bonaventura concentreren?”

„In principe waren er twee mogelijkheden: de Jan van Galenstraat of ergens in de binnenstad. Belangrijk was dat de beslissing redelijk snel genomen moest worden. Anders werd het gevaar vrij groot dat er — in concern-

verband — over, maar zonder, ons beslist zou worden”
„Twee dingen sprongen al direct naar voren:

- uit de eerste contacten met de hoofdredacties van de diverse titels was direct duidelijk dat de redacties veruit de voorkeur gaven aan de ambiance van het Amsterdamse centrum waarmee men een duidelijker affiniteit voelde dan met de moderne nieuwbouw in West;
- de directie zelf, in de persoon van de heer Van der Vossen, voelde ook niet zo bar veel voor een verhuizing naar de Jan van Galenstraat.”

Kort en goed: het moest de binnenstad worden. Eerst werd het pand aan de Keizersgracht, van de inmiddels overgenomen „Noord-Hollandse Uitgeversmaatschappij NV” nader bestudeerd. Dat was een mooi pand maar of het nu ook zo geschikt was moest worden betwijfeld. Niet volgens de hoofdredacteurs Van Rosmalen en Hoogendijk van het Magazine, die na een kleine inspectie duidelijk hun mening verkondigden: ze waren tegen. En bovendien bleek het nog eens zeer te klein ook, zodat in elk geval naar een alternatief moest worden omgekeken.

Dat lag overigens wel voor de hand: het oude hoofdkantoor aan de Spuistraat, eventueel in combinatie met het aan het Singel grenzende deel van het pand van Excerpta Medica dat tussen Keizersgracht en Singel staat. „Daar werden we het toen al vrij gauw over eens. En nadat drs. Van den Brink namens de hol-

ding er ook zijn fiat aan had gegeven, konden we verder. De volgende fase was het inschakelen van architect J. Knijdijs, die al eerder in bouwtechnische zin met het gebouw aan de Spuistraat had geworsteld. Hij had zelfs al eens een plan ontworpen om het vrijwel uitgeleefde gebouw een facelifting te doen ondergaan. Maar dat kon toch niet. Het was zo omvangrijk en zo ingrijpend, dat het ook wel erg kostbaar werd. Dat plan was zo duur dat het alleen rendabel zou zijn, als je zoiets bij wijze van spreken voor de eeuwigheid zou doen”, aldus de heer Boom.

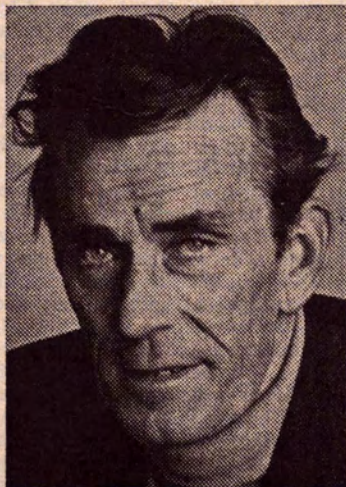
„Maar dat doe je tegenwoordig al helemaal niet meer en bovendien is het heel wel mogelijk dat de motieven die hebben geleid tot de beslissing om in de binnenstad te blijven, over vijf of tien jaar, hun kracht hebben verloren. Zodat we een plan moesten creëren waarin met al dit soort overwe-

gingen rekening was gehouden. En we geloven wel dat we daar nu in geslaagd zijn”, aldus de heer Boom. De kosten van de verbouwing worden op dit moment op ongeveer vierhonderdduizend gulden geraamd. Daar zit dan overigens ook een flink stuk zogenaamde „achterstallig onderhoud” in. Want met het perspectief van de nieuwbouw in West, is er de laat-

ste jaren echt niet zo bar veel gedaan aan het onderhoud in de Spuistraat. En men hoeft geen groot liefhebber van de schone bouwkunst te zijn, om te constateren dat de huidige aanblik van het Spuistraat-interieur veel te wensen overlaat en op de meeste plaatsen zelfs ronduit armzalig is. Maar daar is het mes al ingezet. Over een paar maanden weten we meer.

WAT GIJ NIET WILT DAT U GESCHIEDT.....

Niets irriteert mij zo mateloos als een verstoring van mijn leef- of werkrumte. Om mij tot het laatste te beperken: zelfs de ladder van de glazenwasser, aan de buitenkant van mijn ramen hier in de Spuistraat, hindert me. Erger wordt het, wanneer nijvere mannen in mijn kamer hun nijverheid gaan botvieren, laat staan als dat gepaard gaat met

geluiden of nare verfluchtjes. Maar de grootste ramp vind ik het als de nijverheid van opknappers mij verplicht tijdelijk van een andere werkrumte gebruik te maken. Dat andere, dat vreemde, heeft het effect van vijandigheid.

Dat alles „wil ik niet dat mij geschiedt” en toch zal het u allen worden aangedaan. Het is slechts een schrale troost dat het ook mij zal treffen. Nijvere mannen zullen u uit uw vertrouwde omgeving verdrijven, u zult, praktisch allen, minstens één periode in een vreemde niet afgeschilderde ruimte worden gehuisvest, u zult bijna allemaal dus minstens tweemaal verhuizen.

En om de ramp compleet te maken moet er ook nog in die periode een nieuwe telefooncentrale worden aangelegd.

We gaan dus letterlijk een barre boze tijd tegemoet.

En waarom dan wel?

Om ons huis Spuistraat 110-112 weer voor langere tijd bewoonbaar en leefbaar te maken.

Bonaventura was volkomen gedecentraliseerd gehuisvest, met alle narigheid van dien.

Na het gereedkomen van het nieuwe Elseviergebouw in de Jan van Galenstraat krijgt Bonaventura het gehele pand Spuistraat tot haar beschikking.

Maar het gebouw is inmiddels in z'n huidige vorm en indeling al weer twintig jaar oud. Daardoor is er veel achterstallig onderhoud. Bovendien zijn de normen van wat een leefbaar werkmilieu genoemd mag worden, sterk gewijzigd. Ook de ruimtelijke indeling behoeft aanpassing. Vandaar de wat ingrijpende en langdurige „grote schoonmaak 1973”.

Van u (en mijzelf) vraag ik niet, het leuk te vinden. Ook niet „Niet vloeken s.v.p.”. Ik vraag u slechts — als u aan de beurt bent — enige gelatenheid. Het gaat heus allemaal weer over.

Moge de resultaten de narigheden snel doen vergeten. Sterkte!

H. J. VAN DER VOSSEN

IEDERE DAG EEN BOEK EN ZES BLADEN

Een prijs van ruim zevenhonderd gulden voor een aandeeltje van twintig gulden nominaal is geen „kattedrek”. Of het bedrijf waarop deze aandelen betrekking hebben betaalt exorbitante hoge dividenden, of er wordt enorm veel van verwacht in de toekomst danwel de koers is door speculaties zo hoog opgedreven.

In procenten omgerekend betekent de prijs een koers van niet minder dan 3500 (!) of wel 35.000 gulden voor een aandeel van 1000 gulden nominaal zoals dat vroeger was.

Het Elsevier-aandeel trekt op de Amsterdamse effectenbeurs met de regelmaat van de klok belangstelling van zowel serieuze beleggers als diegenen die wel een gokje willen wagen, want hoog genoteerde stukken kennen fikse koersmutaties: omhoog en omlaag.

Beleggers die een Elsevier-aandeel kopen louter om de contante dividenduitkeringen, komen bedrogen uit wat het directe rendement betreft. Die kunnen beter hun geld op de spaarbank zetten. Maar in feite moet men natuurlijk ook de frequente stockdividenden in de berekeningen betrekken. En die uitkeringen zijn voor de beleggers een heel plezierige zaak.

Geld steken in een aandeel Elsevier betekent voornamelijk beleggen in groei. De vraag is alleen wie dit lang heeft kunnen volhouden, zich dus niet heeft laten verleiden tot verkoop van zijn aandelen door de sterke koersstijging die deze aandelen al jarenlang hebben gekend.

CONCERN

Elsevier is een krachtig uitgegroeid concern geworden met de grootste expansiekracht sinds 1945. Wat nu de N.V. Uitgeversmaatschappij Elsevier heet, is een houdstermaatschappij van

een groot aantal honderd procent dochterondernemingen in binnen- en buitenland, keurig netjes gerangschikt naar produkt. Niet star, maar beweeglijk met een grote mate van risicospreiding. Voor de simpele belegger is Elsevier eigenlijk een kluit van ondernemingen, een concern dat nauwelijks nog nationaal kan worden genoemd.

Als in discussies Elsevier ter sprake komt, heeft men het al snel over een concern waarin de wetten van de economie belangrijk zijn, en waarin slim wordt gefinancierd en waarin één man aan de touwtjes trekt.

Aan de top functioneert de Raad van Bestuur waarvan drs. R. E. M. van den Brink voorzitter is. De leden zijn drs. E. van Tongeren, J. H. Verleur en P. J. Vinken.

INDEXCIJFERS

Uiteenrafeling van de Elsevierkluit levert een indrukwekkende lijst van ondernemingen en produkten op. Het is bij Elsevier nooit de gewoonte geweest een omzet aan derden in geld te vermelden. Wel worden in de jaarverslagen indexcijfers vermeld, die vanaf het basisjaar 1967 = 100 als volgt verlopen: 158, 175, 245 en 317 in 1971. Maar er zijn in de uitgeverwereld nu eenmaal bepaalde vuistregels zoals een omzet van een ton per man in het zuivere uitgeversvlak. Met een beetje rekenen kom je voor Elsevier inclusief andere activiteiten aan een omzet van rond 200 miljoen gulden over 1971, die in 1972 boven de 260 miljoen gulden moet zijn uitgeklommen.

Over de eerste acht maanden was er immers sprake van een stijging van vijftien percent, die in de rest van het jaar ongetwijfeld zal zijn doorgetrokken. De groei van winst en omzet zijn niet alleen autonoom tot stand gekomen. De enorme drift tot het overnemen van ondernemingen heeft er zeer sterk toe bijgedragen dat van jaar tot jaar de verkopen omhooggingen, waarbij het minimum op zeventien percent heeft gelegen en het maximum op 42 percent (1968 en 1970). In 1971 bedroeg de autonome groei niet meer dan negen percent, een percentage dat door veel ondernemingen nog goed wordt genoemd maar bij Elsevier beneden de gestelde normen lag.

DERDE PLAATS

In de jaren zestig heeft Elsevier het gepresteerd jaarlijks met een omzetgroei van tien tot vijftien percent te komen door tijdig op het gedrag van de consument in te spelen en in te zien, dat Nederland alleen niet zaligmakend is voor een bedrijf met expansiedrift. Elsevier is wat de Engeltalige wetenschappelijke publikaties betreft een van de grootste uitgeverij ter wereld. Een derde plaats op de wereldranglijst mag zeer fraai worden genoemd.

Een duikje in de na-oorlogse geschiedenis van Elsevier geeft een aantal frappante ontwikkelingen te zien. Begin januari 1965 verscheen het officiële bericht inzake een bod van Elsevier op de aandelen Boom-Ruygrok. In dat bericht stond voor 1963 een winst ter verdeling genoemd van een miljoen gulden. Eind 1971 was er al 7,37 miljoen gulden te verdelen. Dat biedingsbericht bevatte meer interessante zaken. Directeur Van den Brink schreef toen: „Het bedrijf der N.V. Uitgeversmaatschappij Elsevier houdt zich bezig met vrijwel alle vormen van publikaties, ondermeer via haar filiaal in Brussel en tien uitgeverijen en verkoopbedrijven waarvan zij alle aandelen bezit”. Daarna volgde een opsomming van allerlei publikaties. De heer Van den Brink schrijft verder: „De expansie van de vijf Nederlandstalige en de drie Engelstalige uitgeverijen is groot. De omzet van de twee sinds 1960 geïnitieerde Franstalige uitgeverijen en verkoopmaatschappijen is in de opgaande lijn. De eerste publikaties van de in 1963 opgerichte Zwitserse dochtermaatschappij zijn verschenen. Iedere werkdag verschijnen bij onze uitgeverijen ten minste een nieuwe publikatie in boekvorm en twee afleveringen van een tijdschrift of weekblad...” En wat verderop komt dan: „Het ligt in de bedoeling het aantal dochterondernemingen in landen gelegen buiten Europa, in de eerstvolgende jaren te doen toenemen”.

De jaren daarna is er steeds wel aanleiding voor nieuwe berichten, die dan voornamelijk betrekking hebben op het aantrekken van financieringskapitaal. In 1968 wordt al gesproken van een „holding company”, waarna een

TWEE HEREN, EEN DIRECTIE

De directie van Bonaventura BV heeft vanaf 1 januari een ander gezicht gekregen. Opnieuw is een tweehoofdige bewind aan de orde. Naast H. J. van der Vossen, die al „vanouds” directeur was, is nu ook oud-journalist H. ten Brink tot directeur benoemd. Daarnaast zijn er drie adjunct-directeuren: de heren D. Zijp, J. M. Boom en drs. G. de Gier.

De kern van de zaak is dat de heren Van der Vossen en Ten Brink samen een ongedeelde verantwoordelijkheid dragen. Wel is er uit een oogpunt van taakverdeling en efficiency een schema ontworpen. Zonder op details te letten, laat dat zich als volgt omschrijven:

Onder Ten Brink ressorteren de Centrale Redactionele Diensten (als documentatie, studio, foto-redactie), de Produktie en de afdeling Oplage-Exploitatie. Voor Van der Vossen zijn dat Advertentie en de Adressen-exploitatie. Daarnaast vallen alle titels redactioneel onder Ten Brink met uitzondering van HP, Tussen de Rails en de Jaaruitgaven die onder Van der Vossen horen. In de opzet behoort ook een speciale afdeling Onderzoek en Commerciële ontwikkelingen, een stafafdeling Marketing, welke stafafdelingen onder supervisie van de heer Ten Brink staan. Het ligt in de bedoeling zo spoedig mogelijk te komen tot de benoeming van sub-uitgevers als lun-functionarissen aan wie de directie een serie bevoegdheden met betrekking tot de bij elke subuitgever behorende titel delegeert. Voorlopig denkt de directie aan drie van deze mensen, die dan allen de speciale zorg voor enkele titels krijgen.

opsomming volgt: Elsevier Amsterdam (filiaal in Brussel), Bonaventura, Moormans Periodieke Pers, Agon Elsevier, Argus, Elseviers Wetenschappelijke Uitgeverij (EPC), American EPC en de Britse tak daarvan plus vestigingen in Brussel, Frankrijk en Zwitserland.

„IEDERE DAG”

Aardig is de volgende alinea: „Iedere werkdag verschijnen bij onze uitgeverijen ten minste één nieuwe publikatie in boekvorm en twee afleveringen van een tijdschrift of weekblad...” „Het aantal dochterondernemingen in landen gelegen buiten Europa zal in de eerstvolgende jaren niet onaanzienlijk toenemen...”

In 1970 wordt het volgende opgemerkt:

„Iedere dag (dus niet alleen werkdagen) verschijnen bij onze uitgeverijen (dit zijn er intussen tientallen geworden) circa een nieuwe publikatie in boekvorm en vijf afleveringen van een tijdschrift, week- of dagblad...” „Het aantal dochterondernemingen zal in de eerstvolgende jaren toenemen, ook in landen gelegen buiten Europa...”

Een jaar later staat in een prospectus te lezen: „Iedere dag verschijnen bij onze uitgeverijen meer dan een nieuwe publikatie in boekvorm en zes afleveringen van een tijdschrift, week- of dagblad...” „Het aantal dochterondernemingen zal in de eerstvolgende jaren toenemen, ook in landen gelegen buiten Europa...” Beleggers die een reeks van prospectussen hebben van Elsevier moeten wel gebiologeerd raken van de constante groei van uitgaven en dochterondernemingen. Het lijkt er op alsof een beursgezegde wordt gestart: „De bomen groeien niet tot in de hemel”.

GROEPEN

Elsevier praat al niet meer over afzonderlijke maatschappijen. Onder de paraplu van de houdstermaatschappijen zijn nu groepen geformeerd. Elsevier heeft zijn na-oorlogse principe tot praktijk gebracht: het ambachtelijk beroep verlaten en overgaan tot economischer produceren in een grote organisatie, zo groot dat het Nederlands taalgebied moet

worden verlaten. Bovendien moest het produktenpakket zodanig worden gespreid dat conjuncturele schommelingen niet direct tot ongunstige effecten leidden. Dit heet een anti-cyclisch-pakket; produkten die niet direct worden getroffen door een terugloop in advertenties. En welke filosofie wordt verder gehanteerd? Elsevier heeft zich altijd gericht op de bovenste lagen van de bevolking en gaat nu wat zakken om verder expansie te vinden, want de lees- en informatiehonger neemt eerder toe dan af.

De enorme groei veroorzaakt echter wel, dat de mensen in het bedrijf een andere gemeenschap gaan worden. De honderd man van 1945 zijn er inmiddels meer dan 2000 geworden, die gecentraliseerd en gedecentraliseerd moeten werken. Het ambachtelijke karakter wordt vervangen en is in vele gevallen al vervangen door geautomatiseerde processen. In het topbestuur (de holding) is nog slechts plaats voor moderne managementtechnieken met een verdergaande delegatie naar de besturen van het groeiend aantal werkmaatschappijen en andere belangen.

WEB

Het Elsevierweb levert nu al de volgende namen op: Elsevier Nederland, Focus Elsevier, Agon Elsevier, Coebergh, Deltos Elsevier, Bonaventura, Interventura (Den Haag), Handelsmaatschappij Tiron, Misset (B.V. Misset Uitgeversmaatschappij en Misset Grafische Bedrijven), Fonorama (Amersfoort), Associated Scientific Publishers, Elsevier Wetenschappelijke Uitgeverij, Excerpta Medica, Noord-Hollandse Uitgevers Maatschappij, Northprint Amsterdam, American Elsevier Publishing, Elsevier Sequoia (Brussel), Elsevier Editorial Services, El Manuel Moddero (Mexico), Elsevier Mexicana (Mexico), Elsevier International Projects (Londen), Boom-Ruygrok, Krips Repro (Meppel), Elsevier Publishing Project (Lausanne), Applied Science Publishing (Londen), Elsevier Sequoia in Lausanne. Verder zijn er nog deelnemingen zoals Areopagus, die via de Nederlandse Lezerskring een boeken- en platenclub exploiteert.

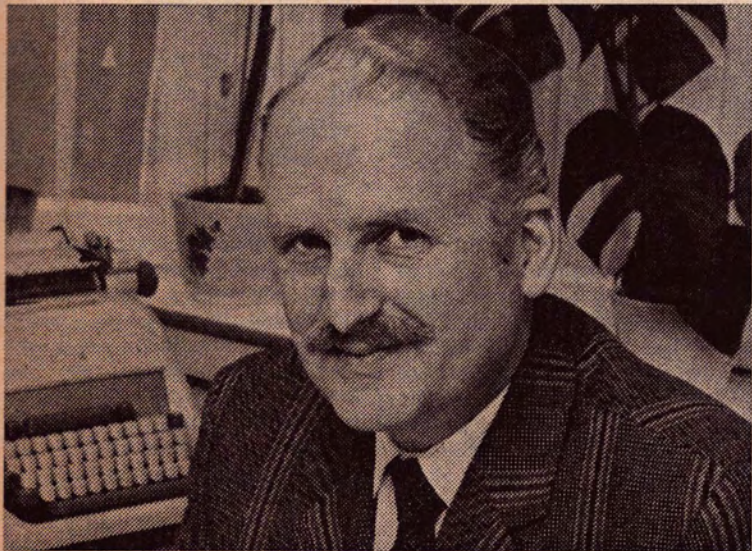
NIEUW TITELTJE.....

Bonaventura heeft er vanaf vandaag zeer tijdelijk weer een titeltje bij: Spuistraat 110. Dit blad zal nog een keer uitkomen en dan nog eens (heel misschien zelfs een vierde keer) maar dan wordt het weer opgeheven. Wees derhalve gerust, Spuistraat 110 is geen nieuw personeelsorgaan dat naast Non Solus de Sed Etiam probeert te zijn en nog minder is het een weekblad, maandblad of jaaruitgave. Het is gewoon een „slechts enkele keren verschijnend periodiek”. De reden is gecompliceerd-simpel. Binnen een niet zo groot bedrijf als Bonaventura werken vrij veel mensen die elkaar niet of nauwelijks kennen. Wat merkwaardig voor een bedrijf dat zijn bestaan en rechtvaardiging vindt in communicatie. Ter gelegenheid van de verhuizing verschijnt nu dan Spuistraat 110 dat niets meer en niets minder beoogt dan die onderlinge bekendheid ietwat te vergroten. Natuurlijk blijft dat beperkt tot een aanzet, iets wezenlijks wordt hiermee niet gewrocht. Maar alle beetjes helpen en zo. En tenslotte moet er toch ergens een begin worden gemaakt.

In de volgende nummers komen de andere titels, afdelingen en hoe dat allemaal moge heten, aan bod.

Ter informatie: de achterpagina geeft weer hoe de tekenaar van Elseviers Weekblad, Bonaventura ziet: H. G. Gijsbers uit Utrecht.

"WIJ DOEN BIJNA NIETS ANDERS DAN VERHUIZEN"

De redactie van Elegance was het eerste jaar slachtoffer van de verhuisplannen.

Het lichtelijk opmerkelijke viertal is vorig jaar al uit de Beursstraat verdwenen om tijdelijk bij Exerpta Medica aan het Singel in te trekken. Preciezer geformuleerd: „We zetelen hier in de kamer van de geneesheer-directeur en achter ons (waar allemaal concern-verwante Exerpta Medica-afdelingen huizen) bevinden zich de operatiekamers”, volgens Elegance-hoofdredacteur A. Duif.

Hij had geen enkele moeite met de verhuizing. „Tenslotte zijn de verhuizers onze beste vrienden. Wij kennen zo langzamerhand elke verhuizer in Groot-Amsterdam persoonlijk. Er zijn er zelfs bij die beter de weg weten in onze bureaus dan wij zelf. Geen wonder, want verhuizen is tot nu toe een van onze belangrijkste taken geweest.”

En de joyeuze en voor Bonaventura-begrippen uiterst gesoigneerde Duif, onderstreept dat met een forse snuif uit zijn snuifdoos.

Het kost de buitenstaander enige moeite zich te realiseren dat anno 1973 een zichzelf respecterend mens in alle ernst nog „snuif tot zich neemt”, maar Duif doet dat. Hij doet dat niet alleen, hij maakt er zelfs een keurige act van. Het essentiële punt: hij doet het zo dat niemand het lef heeft er iets grappigs over te zeggen. Maar goed, dat schijnt te behoren bij het redigeren van „een uniek blad — en dat is Elegance — want het is in feite nog steeds het enige Nederlandse „glossy”. Die term staat voor een nauwelijks te

definiëren soort damesbladen waarvan Vogue wel het bekendste exemplaar is.

Het ontstaan van Elegance: „In de oorlog nam Jules Perel, befaamd boks- en worstelpromotor, het initiatief en na een aanvankelijk gouden tijd, ging het steeds beroerder totdat hij het in de jaren vijftig onder zeer valse voorwendsels aan Elsevier wist over te doen, voor goed geld trouwens,” aldus hoofdredacteur Duif.

Tijdens het wat Duif noemt „interregnum van drs. Van den Brink”, is vervolgens het blad goed op poten gezet. „Dat was wat moeilijk, want in heel Nederland was er niemand die wist hoe zoiets moest, een „glossie” maken. Ik zat toen al een jaar of drie in een van de bovenkamers aan de Spuistraat zoveel als niets te doen en liep eens langs de kamer van Van Eck, terwijl de deur openstond. En omdat ik toen een van die modieuze jasjes aan had die je in die dagen nog kon dragen, was het bekeken. Ik werd binnen geroepen en kreeg Elegance in de maag gesplitst. Niet tot mijn verdriet overigens.”

Zo is de besnorde en snuivende Duif hoofdredacteur geworden, ergens in de buurt van 1958. Precies weet hij het niet meer. Zo'n vier jaar later kwam Jan de Boer hem assisteren met de lay-out, die bij Elegance natuurlijk nooit opmaak wordt genoemd. En weer kort daarna kwam Joke de Lange als eerste secretaresse. Tot dan had Duif het moeten doen met assistentie van het secretariaat van Elseviers Weekblad.

Het minimale aantal pagina's van Elegance is honderd. Daar mag nooit van worden afgeweken. „Dat is een erg goede beslissing geweest en dat moest ook wel omdat wij vóór alles een kwaliteitsblad wilden maken. Daarom ook zijn de advertentiepagina's altijd bij elkaar geplaatst. Voor- en achterin, zodat het hart van het blad rein wordt gehouden.”

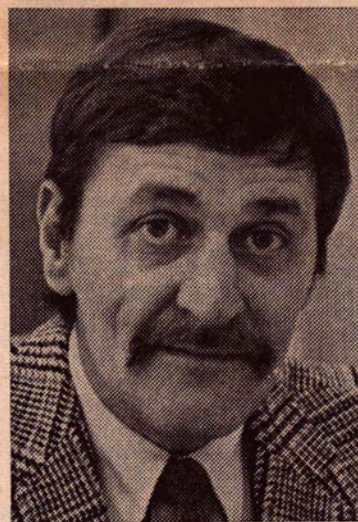
De niet zo gunstige advertentie-conjunctuur drukt Elegance al weer een flinke periode terug op de minimale honderd pagina's, waarvan er dan relatief veel door de redactie worden verzorgd. Dat is een flinke opgave, vindt Duif althans, omdat de schrijvende leden van de redactie slechts uit twee personen bestaan. „Wij doen veel met medewerkers maar we schrijven zelf ook heel wat af. Dat moet ook wel, omdat het zo moeilijk is medewerkers aan te trekken die ons montere „tongue-in-cheek-toontje” goed genoeg beheersen.” Zodat Duif en Zeelenberg bijvoorbeeld in de maand januari van de 154 kolommen redactie er zelf 95 voor hun rekening moesten nemen. De andere 58 kolommen kwamen via medewerkers tot stand.

Bonaventura's vrijwel enige sier-Duif woont in Putten op de Veluwe en dat vindt hij geen enkel bezwaar. Ook de hem nog resterende jaren bij Elegance — hij is nu 58 jaar — wil hij daar blijven wonen om zich in alle rust aan zijn vogeltjes te kunnen wijden, hij is tenslotte een amateur-ornitholoog. Daarnaast interesseert hij zich ook voor oude

pistolen, een wat merkwaardige combinatie. Maar misschien is er wel van een oorzakelijk verband sprake.

Duif is in 1954 bij Elsevier komen werken nadat hij enkele jaren bij Hiltermans' Haagsche Post had gewerkt. Daarvoor had hij zich onder meer beziggehouden met de redactie van militair getinte bladen als Pengun en Lichtspoor. „Daar heb ik ook mijn interesse voor die pistolen opgedaan maar het is tevens de trait d'union met de mode in Elegance, want ik schreef toen nogal veel over uniformen en zo. Ontstaan, verklaring, wordingsgeschiedenis en dat soort zaken. In Elegance zie je dat weer terug. We proberen ook veel onder- en achtergrondinformatie te geven over de mode en haar economie.”

Terug naar Elegance's verhuizingen. Een korte opsomming leert dat Elegance alleen al in het Spuistraatpand een keer of drie vier is verkast. De club heeft zelfs nog even in het pand Nieuwezijds Voorburgwal 94 („Jan van Gool” in de wandeling) gezeten, daarna kwam de Beursstraat waar ook weer drie keer van etage werd gewisseld. Nu zit men dan tijdelijk aan het Singel. „We wachten met een door talloze verhuizingen gerijpte berusting de huidige verhuiswoede in de Spuistraat af. En daarna zullen we er wel eens gaan kijken”, besluit de snuivende Duif zijn relaas.

De enige echte redacteur van Elegance is de 39-jarige A. P. Zeelenberg. En zelfs dat is hij niet helemaal, want zijn chef, A. Duif, wenst zijn functie te typeren met de omschrijving: „Ton is in feite adjunct-hoofdredacteur, maar dat is nog nooit officieel zwart op wit vastgelegd.”

Wel is hij in formele zin algemeen redacteur van Elegance.

Zeelenberg werkt al acht jaar bij Elsevier, nadat hij een reeks van jaren bij de andere grote Nederlandse uitgeverij, de VNU, heeft doorgebracht. Hij werkte in Haarlem met de in journalistieke en uitgeverskringen roemruchte Verkade aan het redigeren van Libelle. Een gesprekje met hem over zijn werk, laat staan een paar puntjes uit zijn privéleven, is gedoemd te mislukken. Hij weigert anders dan in badinerende zin iets anders te zeggen dan dat hij getrouwd is, in Heemstede woont, drie kindertjes heeft en „dat het slopen van huizen zijn hobby is”. Een wat merkwaardig gevoel voor humor. Maar om nu te zeggen dat het veel vreemder is dan om het kwartier een snuifje te nemen...?

Juffrouw Joke de Lange is sinds 1963 secretaresse van redactie en hoofdredactie van Elegance. En dat betekent dat zij het overgrote deel van alle verhuizingen met de heren Duif en De Boer heeft „mogen” meemaken. Erg leuk vond en vindt zij dat bepaald niet, maar het is nu eenmaal niet anders. Ze hoopt wel dat het na de nu op handen zijnde verplaatsing een goed poosje rustig zal blijven.

Juffrouw De Lange neemt, tot deze zomer aanbreekt, een uitzonderingspositie in binnen Bonaventura. Zij woont in een flat die deel uitmaakt van een gebouw dat in zijn totaliteit door Bonaventura gehuurd is van dassenkoning Jan van Gool. Het is het pand Nieuwezijds Voorburgwal 94, waarin de redacties van Fem en EW zijn gevestigd, alsmede de Marketingafdeling van de heer J. W. Buter. Aan de Spuistraat-kant zijn drie leuke flatjes waarin juffrouw De Lange huist en juffrouw Nieuwland, secretaresse van Bonaventura-directeur H. ten Brink. Maar in juli of zo moet het pand worden ontruimd en dan moeten ook de beide dames eruit. (Aanbiedingen voor woonruimte zijn overigens welkom.)

Als juffrouw De Lange niet op zoek is naar een ander onderkomen, doet ze aan concertbezoek. Daarnaast studeert ze „wat Frans, je moet je tenslotte ook een beetje geestelijk proberen te verrijken, nietwaar?” zegt ze zelf. Vorig jaar studeerde ze zelfs sociologie, maar dat viel haar toch wat te zwaar. Maar haar echte hobby is de roeisport. „Dat doe ik graag, roeien. Maar niet als een waanzinnige of zo hoor, alleen als het leuk weer is en ik er echt zin in heb.”

Op haar schrijfmachine prijkt een Apollo-14-vignet en dat is een tikeltje strijdig met een belangrijk deel van haar werk: het begeleiden van de mode- en cosmetica-rubrieken in Elegance. Ze doet dat graag — wel goed ook trouwens — en verzet het zogenaamde grondwerk. Reportages voorbereiden, kleuren en modellen kiezen, afspraken maken met fotografen en importeurs en ga zo maar door. Meestal schrijft hoofdredacteur Duif vervolgens het verhaal.

Want schrijven is zo ongeveer het enige dat Joke niet doet.

Jan de Boer is de 34-jarige voor de lay-out verantwoordelijke Elegance-man. Sinds 1961 werkt hij bij Elsevier. Aanvankelijk bij Elsevier-Nederland, waar hij assistentie verleende bij het tot stand komen van maandbladen als De Keur, welk periodiek inmiddels is opge-

heven trouwens. Hij bemoeide zich in die dagen ook met de reclame. Al snel ging De Boer ook Duif, die toen nog helemaal alleen Elegance moest maken, helpen met de lay-out en in 1963 stapte hij helemaal over. Elegance werd toen een full time-job voor De Boer.

Het knutselen aan de lay-out van een chique blad als Elegance vindt hij een erg plezierige job en hij zou zich bij Bonaventura niet zo snel een andere job kunnen voorstellen. Ook hij doet berustend, zo niet lichtelijk afgestompt, over de uiterst veelvuldige verhuizingen van zijn redactie.

Thuis, in Broek in Waterland, is hij heel wat honkvaster, hoewel hij graag eens een café bezoekt. Maar het liefst bezoekt hij musea of bouwt hij zelf modellen van schepen. Zowel middeleeuwse topgetulde veelmasters als moderne zeeschepen komen — in miniatuur — uit zijn vingers. Hij doet er niets bijzonders mee als ze eenmaal gereed zijn. Behalve dat hij ze weggeeft aan geïnteresseerden dan. Wie wil zo'n ding?

HP ACCENTUEERT HET PLURIFORME ELEMENT

De „Haagse Post” past precies in het uitgavenpakket van Bonaventura, want dat dient krachtens het Ondernemingsplan pluriform te zijn. En geen zinnig mens kan ontkennen dat dit weekblad daar een duidelijke bijdrage aan levert. Het neemt een duidelijk van bijvoorbeeld Elseviers Magazine en Elseviers Weekblad afwijkend redactioneel standpunt in.

Maar het blad kijkt op andere, minder belangrijke, punten af. Zo zetelt de redactie van Haagse Post als enige van alle titels niet in het gebouw aan de Spuistraat en ook als de verbouwing achter de rug is, zal dat niet gebeuren. De redactie van HP blijft aan het Singel in het Exerpta Medica-gebouw. Wel krijgen ze er over enige maanden gezelschap van de advertentieafdeling als die „De Kloof” gaat verlaten.

Een ander onderscheid is dat HP een hoofdredacteur heeft die dat niet meer is. W. L. Brugsma heeft immers de wens te kennen gegeven er een streep onder te zetten en nog slechts als columnist aan HP verbonden te blijven. Maar tot het moment dat er een nieuwe hoofdredacteur komt, blijft hij aan.

Brugsma werd in 1922 geboren en ging in 1946 bij het Haarlems Dagblad werken als journalist. Dat bleef hij doen tot 1953 om aansluitend negen maanden de voorlichtingsdienst van het ministerie van Buitenlandse Zaken te gaan assisteren. „Dat duurde niet zo lang, want ik ben er in galop weer weggegaan”, verklaart Brugsma.

Daarna volgde er een periode van tien jaar als reisredacteur van de Grote Provinciale Dagbladpers. „Het was erg leuk voor die combinatie te werken. Ik heb toen vrijwel de hele wereld bereisd. In het bijzonder kwam ik vrij vaak in Oost-Europa, Afrika en in Latijns-Amerika. Ik bewaar daar erg prettige herinneringen aan. In 1964 werd ik adjunct-hoofdredacteur van de Haagse Courant. Dat duurde niet zo lang want na twee jaar ging ik de hoofdredactie van Elseviers Weekblad versterken. Dat duurde nog weer korter want direct daarna werd ik hoofdredacteur van HP. Dat is in vogelvlucht mijn carrièrebeeld, dat pas volledig wordt met de aantekening dat ik er ook steeds wat tv bij ben blijven doen”. Het is althans de bedoeling dat die laatste verhouding wordt omgekeerd. Hij hoopt naast zijn werk als HP-columnist meer tijd en aandacht aan de tv te kunnen gaan besteden. „Die televisie is een veel rustgevender medium dan een weekblad. Na het aftellen voor de opname overvalt mij steeds een diepe en weldadige rust. Maar als ik een stuk moet schrijven, dan groei ik helemaal krom van concentratie.”

Tot nu toe heeft Brugsma vooral zijn medewerking verleend aan wat hij zelf noemt „praatprogramma's op de tv”, maar hij hoopt nu meer de gelegenheid te krijgen om wat anders gerichte programma's. „Ik zou dolgraag met een heel team een hele tijd bezig zijn met het voorbereiden van en werken aan echt goede en diepgaande programma's”. Die televisie tilt zwaar voor Brugsma, die getrouwd is en een dochtertje van zeven jaar heeft. Sinds een jaar woont hij in een

fraai gerestaureerde boerderij van Hendrik de Keyser in Broek in Waterland. „Je wordt wat ouder, je kan wat minder goed tegen het lawaai en je wordt bang voor het gevaar van het verkeer in de grote stad. Daarom zijn we de stad ontvlucht”, verklaart Brugsma, die geen hobby's zegt te hebben maar die wel een oud tjottertje heeft, voor een enkel uitstapje op het IJsselmeer. Dat neemt allemaal niet weg dat HP vlak voor de Eerste Wereldoorlog is opgericht door de legendarische Van Os die van zijn blad in de jaren dertig het grootste weekblad van Nederland maakte. Dat stond toen ook in het impressum: Dit blad heeft een grotere oplage dan enig ander vooraanstaand weekblad. Die oplage omvatte toen een negentigduizend abonnees, mede door de vele abonnementen die in Nederlands Indië stonden genoteerd. In de laatste oorlog raakte het blad in de versukkeling, een neergang die nog versterkt werd door het feit dat Van Os joods was, aldus Brugsma.

„Na 1945 is het blad ten prooi gevallen aan een menigte avonturen, waarin de uitersten vlak naast elkaar lagen. Dat alles mondde er in uit dat in 1965 Elsevier HP overnam, waarna het tenslotte zijn huidige karakter heeft gekregen. Dat geldt zowel voor de redactionele formule als voor de grafische vormgeving”. Brugsma vertelt graag en deskundig over formules, vormen, weekbladen, karaktereigenschappen, de definities van een magazine en dat soort zaken. Hij komt dan uiteindelijk tot de slotsom dat er nauwelijks „echte” magazines bestaan. „EM, HP noch Accent mogen zich mijns inziens een onversneden magazine noemen. Want dan zou je een redac-

tioneel verhaal per pagina moeten brengen en een halve redacteur per pagina beschikbaar moeten hebben. En dat is bij die drie bladen zeker niet het geval. Maar daarom mag je je natuurlijk toch wel magazine noemen, want wie zou daar tenslotte bezwaar tegen kunnen hebben”.

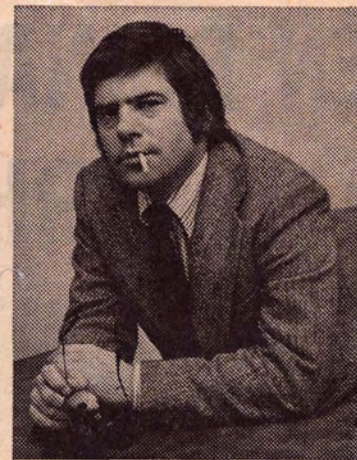
Over naar de redactionele formule van HP: „Ons uitgangspunt is het progressief pragmatisme of de pragmatische progressiviteit. Ons fundamenteel startpunt is dat fundamentele hervormingen nodig zijn in Nederland maar dat we ons om die te bereiken niet moeten baseren op dogmatische of ideologische uitgangspunten”. Dat betekent volgens Brugsma in de praktijk van alle week dat de redactie van HP een wat liberaal gezelschap is. „Je kan ons niet gemakkelijk socialist noemen en misschien zelfs wel helemaal niet. Wij verschillen ook duidelijk van bladen als Vrij Nederland, De Groene en De Nieuwe Linie, want wij zijn veel praktischer.”

„Verder proberen wij de duizenden (belangen) tegenstellingen in dit land duidelijk te maken. Ons sterke punt is daarbij dat wij er geleidelijk in geslaagd zijn voorop te lopen in de stroomversnelling van verandering die vooral sinds 1966 manifest is geworden. Ons zwakke punt is dat wij steeds te vroeg zijn met tal van zaken”.

En tot slot zegt Brugsma: „Ik heb als journalist nooit het ideaal gehad ooit eens hoofdredacteur van een blad te worden. Ach, en vroeger werd je dat al gauw als je niet te plat praatte. Maar ik ervaar het hoofdredacteurschap wel als een belemmering van het journalist zijn. Al dat gezeur over management en zaken als debet en credit, ik ben blij dat ik er straks af zal zijn”.

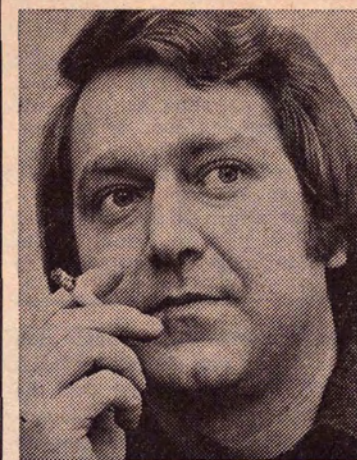

Na te zijn afgestudeerd in de politieke wetenschappen en bij het Handelsblad de portefeuille onderwijst te hebben beheerd, kwam John Jansen van Galen (32) in 1969 bij HP. Voor de krant houdt hij zich overwegend bezig met de partijpolitiek, de vakbeweging en sociaal-economische aangelegenheden in bredere zin. Hij mag een groot natuurliefhebber genoemd worden, die in de weekends veel fietst en wandelt.

De dertigjarige Ischa (Israel) Chaim Meijer is de verslaggever-redacteur van HP die zich lange tijd vooral met toneel heeft bezig gehouden. Niet in HP alleen trouwens. En daarmee heeft hij zich een verschrikkelijke reputatie op de hals gehaald door zijn ongenadige kritieken. Hij neemt daar overigens niets van terug: „Het ergste is nog lang niet gezegd, laat staan geschreven” meent hij en voegt er de belofte aan toe dat hij dat nu spoedig wel zal gaan doen.

Hij is niet getrouwd, doch heeft wel een zo vaste verkering dat hij met zijn vriendin reeds een gezinnetje vormt. Hij werkt nog maar betrekkelijk kort bij HP, sinds september 1971. Daarvoor was hij free lance-medewerker. Daar kwam hij toe als rechten-student. Uiteindelijk verwisselde hij toch die rechtenstudie voor de pen. De weerstanden en uiterst scherpe tegenkritieken uit de toneelwereld, die hij zelf heeft opgeroepen, deren hem niet. „Wat dat betreft ben ik absoluut onkwetsbaar”.

De dertigjarige Krik Denekamp is een der eindredacteurs van HP. Hij is ongetrouwd en woont in een prachtig gerestaureerd pand aan de Prinsengracht. Zijn functie impliceert een vaste bureaubaan. Voornamelijk houdt hij zich bezig met de indeling van HP, het afgeven en verzorgen van de kopij en de contacten met de man die voor de lay-out verantwoordelijk is. Daarnaast praat hij uiteraard mee over de plannen die er ter redactie zijn met betrekking tot onderwerpen en aanpak.

Voordat hij bij HP kwam werken was hij eindredacteur van het Algemeen Dagblad, daarvoor redacteur bij het Vrije Volk in Arnhem. Zijn hobby's: literatuur, schilderkunst en het plegen van toneelliteratuur, al dan niet in relatie tot bewerkingen voor de televisie.

De 26-jarige Daan Dijkstra woont in „een jofel pand” in de Amsterdamse binnenstad. Hij houdt zich vooral met de algemene verslaggeving binnen Nederland bezig. Speciale afgebakende terreinen kent hij niet en hij is daar allerm minst rouwig om. Hij is rechtstreeks van de School voor de Journalistiek in Utrecht naar de redactie van HP gekomen.

Gevraagd waarom hij juist journalist wilde worden: „Ik vind het een bijzonder leuk vak, niet in het minst omdat ik als journalist ook lucht kan geven aan de ergernissen die ik in militaire dienst op-
leef”.

Cherry Duyns, (28 jaar, getrouwd, twee zonen) is een verknochte Haarlemmer. Hij werkt het langst van allemaal bij HP. Hij kwam er al toen het echtpaar Hilterman er de scepter nog zwaalde, zij het toen als manusje van alles. Maar niet dan nadat hij binnen een maand een grossier in behang aan de rand van de afgrond had gebracht door alle behangrollen door elkaar te smijten.

„Ik ben gewoon verslaggever bij HP, een ordinaire muskiet en ik vind dat leuk. Verder heb ik een benadering die toch wel een beetje afwijkt van de rest van de redactie. Maar ja, wat wil je? Als negentienjarige — een jaar in het vak — schreef ik al heel eigenwijs over de consequenties met betrekking tot China die de benoeming van de Japanner Sato tot premier zou kunnen hebben. Dat laat zijn sporen na.”

De tv (Mister Poets, Herenleed, Gat van Nederland) vindt in Duyns een trouw medewerker. Toch is die schnabbel niet zijn hobby. „Dat zijn hengelen en praten met occultisten en zo, over spoken. Dat vind ik geweldig.”

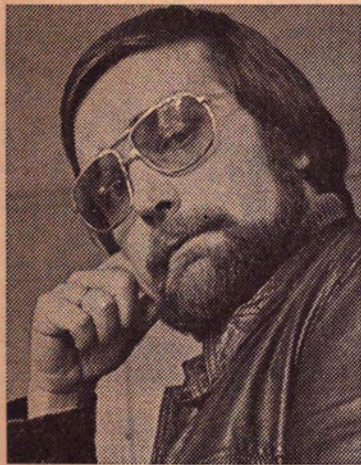

Bert Vuystje (30 jaar, getrouwd en twee kindertjes) woont in een min of meer experimentele flat in Amsterdam-Noord.

Vuystje is redacteur-verslaggever die aanvankelijk veel aan universitair nieuws deed. Nu krijgen zaken als milieu en departementaal-politieke zaken meer aandacht. Ook draagt hij regelmatig bij voor de cultuurrubriek. Vuystje is een vurig jazz-enthousiast.

Vóór HP werkte hij dertig maanden bij het Parool maar de berichtgeving in die krant rond het Maagdenhuis-probleem in combinatie met de politieke lijn, deed hem uiteindelijk besluiten een job bij HP te ambiëren.

Zijn grote hobby is „Ajax natuurlijk en de jazz die ik vroeger zelf als dilettant heb pogen te dienen. En daarnaast schrijf ik nog wat in een aantal blaadjes, over jazz dan”.

Jos Schneider (getrouwd, twee kinderen, 35 jaar) woont in een fijn huis aan de Leidsekade in Amsterdam. Hij is redacteur buitenland bij HP en heeft daar zijn handen aan vol omdat hij de mening van Luns deelt dat het buitenland voor Nederland zo ontzaggelijk groot is. „Maar ik doe ook wel toevallige andere onderwerpen want onze taken zijn niet zo eng begrensd, gelukkig. Daarom is HP ook zo'n jofel blad. We hebben een fijne sfeer, een prettig team en je mist er de vaak hooglopende ruzies die je bij andere bladen nog wel eens wilt zien. Dat komt omdat wij steeds alles helemaal uitpraten.” Schneider heeft vóór HP bij Trouw gewerkt en nog weer eerder bij het Vrije Volk.

Zijn hobby: lezen, en vooral hard-boiled detectives. Dat leverde hem kortgeleden een meevallertje op: een interview met de nu al legendarische Mickey Spillane met als resultaat een verhaal in HP.

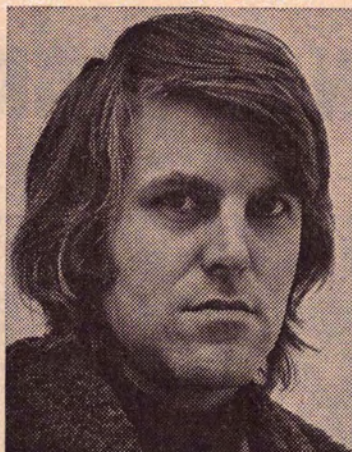
Frieda van Mondfrans (34) is eind-redactrice van HP. Ze is ongetrouwd en woont in Hoofddorp. Frieda is al weer een jaar of drie bij HP werkzaam en vindt het er „reuze leuk”. Ze zorgt vooral voor de foto-redactie en werkt verder veel met Krik Denekamp samen.

Voordat zij naar HP-magazine kwam, werkte ze bij de Vara, sectie televisie. Daar hield zij zich bezig met het produceren en regisseren van kunstprogramma's. De overgang naar het gedrukte, „ouderwetse”, medium is haar uitstekend bevallen en ze prakkizeert er niet over terug te gaan.

Frans Nypels woont met zijn vrouw en vier kinderen in Haarlem. Hij is redacteur zonder speciale affiniteiten, hoewel een specifieke interesse voor de sociale economie min of meer vanzelf is gegroeid.

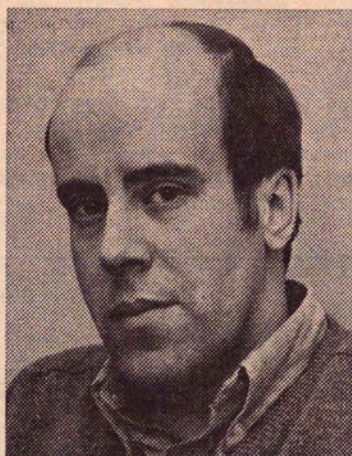
Nypels startte in de journalistiek bij het Noord-Hollands Dagblad in Alkmaar (welke Hollandse katholieke leerling-journalist deed dat in de naoorlogse jaren niet?) en werkte daarna bij de Maasbode en het Nieuwe Dagblad, dat inmiddels is opgeheven. Hij was daar chef sportredactie, de grootste van alle Nederlandse kranten: zeven man sterk. Daarna kwam De Tijd waar hij de laatste jaren chef reportage was. Om van zijn imago als sportredacteur af te komen (Vrij Nederland wijdde ooit een hele pagina aan zijn verhalen) ging hij bij HP werken. „Dat beviel me de eerste anderhalf jaar ulterst slecht, maar nu ben ik er gelukkig mee dat Brugsma me indertijd vroeg.” „Ik vind dat je als journalist iets moet en kan doen voor de mensen die het beroerd hebben. Maar ik ben dan ook een utopist want ik zie geen enkele vordering”, besluit Frans Nypels, die zich met zijn verhalen in HP op vrijwel alle maatschappelijke terreinen beweegt.

Martin Schouten (34, getrouwd, twee kinderen) woont in wat hij noemt „een vervelende flat aan de Overtoom boven Auto-Pon” maar had als enig alternatief de Bijlmermeer. Vandaar. Hij is algemeen redacteur bij HP en beweegt zich vooral in de sociale economie en de literatuur, wat tevens zijn winterhobby is want 's zomers komen beestjes en bloemetjes in combinatie met Artis en zijn twee kinderen op de eerste plaats.

Zijn hele carrière heeft in het teken van het gedrukte woord gestaan. Na een baan bij een Utrechtse boekhandel, werd hij korporaalschrijver en vervolgens medewerker — als student — aan een Amsterdams studentenblad. Dat baantje liep al schnabbellend uit op een „verslaggever-schap” bij NRC-Handelsblad. En dat was weer de springplank voor HP.

Al lezend en zich ontspannend probeert hij zich vooral te verdiepen in de sociale geschiedenis van ons land. Palingoproer, Jordaanoproer, Bouwvakkersoproer, het zijn even zovele erupties waar hij vrijwel alles van weet.

A. Heerema van Voss is, voordat hij bij HP kwam, nooit bij een ander blad in vaste dienst geweest. Nadat hij zijn rechtenstudie in '69 had afgemaakt heeft hij in diverse bladen wel veel stukken gepubliceerd. Op dit moment houdt hij zich bij HP hoofdzakelijk bezig met het vervangen van de hoofdredactie, met gevolg dat hij telefoneren wel een erg belangrijk tijdverdrif noemt.

De heer Heerema van Voss is dertig jaar, getrouwd, en heeft een dochtertje van een half jaar. Schrijvend in de krant houdt hij zich bezig met juridische achtergrondverhalen over bijvoorbeeld abortus en euthanasie, de geestelijke volksgezondheid en partij-politiek.

Ruth Oosthoek (23) is twee jaar algemeen redactiesecretaresse bij HP, waarbij ze voor zijn vertrek ook W. L. Brugsma bijstond. Daarvoor was ze secretaresse bij een klein marktonderzoeksbureau. Zij werkt 's middags tot drie uur, omdat ze 's avonds poogt de HAVO te halen.

Ruth Oosthoek woont in Amsterdam, zij doet graag wat aan muziek (cello en blokfluit) en zingt in een koor.

William Rothuizen is 35 jaar, getrouwd en vader van twee kinderen. Hij woont in een dubbel bovenhuis in Amsterdams Oud-Zuid en is daar wel gelukkig mee. Hij noemt zichzelf „redacteur-zonder-speciale-taken-of-terreinen” en voegt daar aan toe dat die omschrijving voor alle HP-redacteurs geldt. Wel doet hij veel aan algemene reportages, hij interviewt veel en verleent ook vaak zijn steun aan de zogenaamde cover-story.

Hij werkt sinds 1969 bij HP, werkte daarvoor bij het Algemeen Handelsblad, deed daarvoor een jaar lang voorlichting voor een bedrijf („dat was erg nuttig, om eens te leren hoe het er aan de andere kant aan toegaat”), was daarvoor journalist bij de Provinciale Zeeuwse Courant in Middelburg en daarvoor freelance. En nog weer vroeger studeerde hij Frans. Hij heeft een nogal merkwaardige hobby: „Ik ben dol op kustreizen. Vanaf Noord-Duitsland, Denemarken, Nederland, België, Frankrijk, Portugal en Spanje, Italië, Joegoslavië, enfin noem maar op, heb ik elke meter Europese kust bezocht, zonder ook maar iets over te slaan. Moeilijke klussen die nog liggen te wachten: Schotland en Noorwegen, waar enorm veel tijd in gaat zitten. Maar toch moet ook dat nog eens gebeuren”.

Kees Tamboer (33, getrouwd en twee kinderen) bewoont een prima huis aan de Overtoom met uitzicht op het Vondelpark. Hij is van de parlementaire redactie van het Vrije Volk naar HP gekomen. „Ik was de eerste die door de redactie werd aangenomen. Dat was een erg tijdrovende zaak, maar ik ben er erg mee ingenomen. Ik moest toen met vijf of zes man van de HP-redactie praten en ik heb ook mijn opvattingen (of hoe je zo iets ook moge noemen) in een brief vastgelegd.

Hij „doet” vooral binnenlandse politiek, wat ook min of meer overeenkomt met zijn op een na grootste hobby. „Op de eerste plaats komt het optrekken met mijn twee kinderen”. Hij is wel gelukkig met zijn huidige job maar ziet zich er toch geen 65 jaar mee geworden. „Over een paar jaar wil ik toch wel weer wat anders gaan doen, maar wat dat moet worden, weet ik nog op geen stukken na”.

G. Brands (overigens een schrijverspseudoniem voor G. Bron) is een der zeldzame HP-redacteurs die niet in Amsterdam woont. Met zijn vrouw en twee kinderen woont hij op een boerderijtje in Waardenburg in de Betuwe. De afstand van 65 kilometer overbrugt hij regelmatig per trein, wat hem dan een uur kost.

Hij is de kunstredacteur van HP: „Ik bestier de cultuurbron, zou je kunnen zeggen”, formuleert hij zelf lichtelijk ironisch.

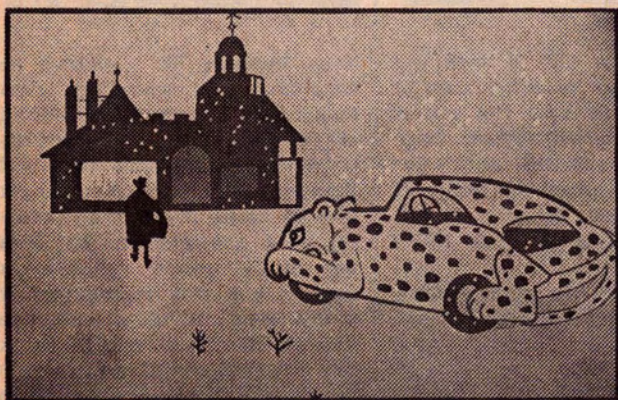
Vóór HP werkte hij bij het NOS-journaal en bij Elsevier Nederland. Binnenkort gaat een bundel verschijnen van zijn HP-rubriek Natura Artis Magistra dat als titel meekrijgt: „Een bever als knecht en andere avonturen”.

Zijn nieuwste hobby: schapen gaan fokken op het grote stuk land dat bij zijn boerenbedoeining hoort.

HET KERSTPAKKET VAN DE ZAAK

ene vertelling

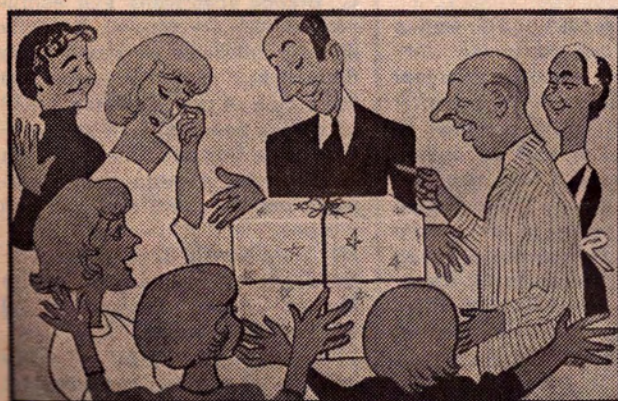
van Michel van der Plas
getekend door Eppo Doeve

Kerstavond. Lichte sneeuw valt op de ruit.
Heel in de verte wordt een klok geluid.
In 't stil en vredig dorpje Wassenaar
kijken een moeder en haar kinderen uit
over de donkre laan: Komt vader daar?
Ja! Klokke zes: daar rijdt zijn Jaguar
het tuinpad op met zijn vertrouwd geluid.
En 't sprookje wordt weer waar.

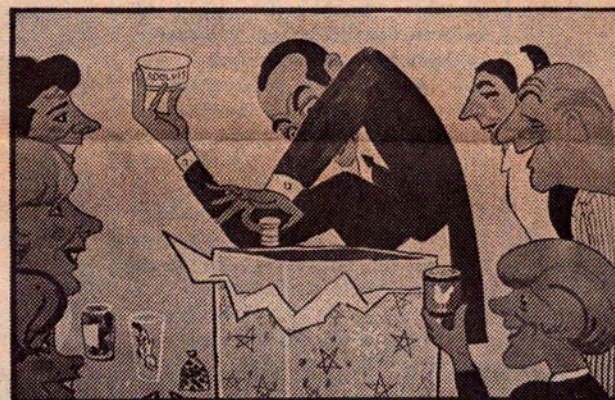
Een blij gezin snelt juichend naar de hal,
half zeker van wat vader brengen zal,
als ieder jaar, op deze grote dag.
Een lichte kreet gaat op: „Daar is hij al”,
en zie, daar staat hij: lang en bleek en smal.

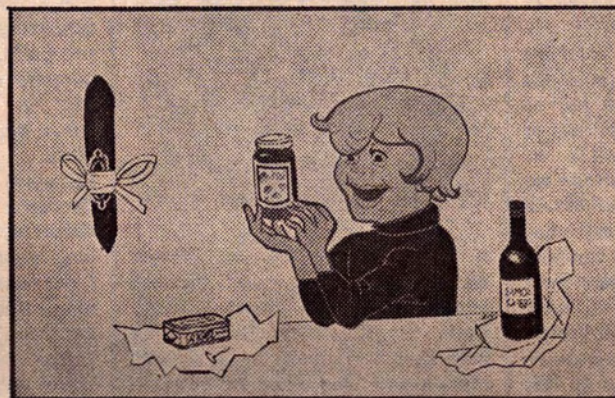
Hij draagt de schat, met een gespannen lach,
en hij gaat voor naar de salon, en ach!
daar heeft hij 't al op tafel neergezet,
de kerstgroet van de zaak: het kerstpakket.
Nu treden, op een korte knik van vader,
eerst nog de dienstmeid en de huisknecht nader,
dan zegt hij zacht: „Kom, knielen we allen neer.”

En in een kort gebed dankt hij de Heer
voor goede mensen, die, in goede gaven,
nooddriftigen op 't kerstfeest willen laven
met wat versterkend voedsel, en nog meer.
Dan staat hij op, en met hem heel de kring.
In aller ogen staat een schittering
van vreugd en dank. O, hier is welgedaan!
En vader kijkt. Hij ziet een grote traan
over de wangen van zijn huisvrouw gaan.

Zijn kinderen juichen, — ach, hij weet wel hoe
z'in spanning deze week hebben doorstaan.
Zijn knecht staat te lachen en roept hem reeds toe:
„Welaan, mijnheer, toe, draal niet meer.”
Dan fluistert moeder: „Nu maar toegetast!”
En vader grijpt. Daar houdt hij blij verrast alvast
een blikje koolvis in zijn rechterhand,

en heft het hoog boven de hoofden uit,
en zet de wangen in een felle brand.
En zie: daar is een potje fruit,
en zure haring in een glas,
en o, een blik met echte kippepootjes,
en zelfs een zakje nootjes.
O, daar is blijdschap om die simple dingen:
het heuse blikje met sardellenringen,
en de verpakte feestsgaar,
en zelfs een flesje wijn
voor moeder, als ze weer eens zwak mocht zijn.
En hoor, daar roept haar jongste met een hoge stem:
„O kijk eens! Jam!”

En vader, met een breed en hartelijk gebaar,
grijpt naar zijn schaar
en knipt de helft van zijn sigaar
en reikt hem aan de knecht
met een eenvoudig, maar oprecht:
„Toe, hou dat maar.”
De trouwe dienaar barst in snikken uit
en dankt zijn meester met verstikt geluid.

„Maar dit,” roept vader (en hij heft, tezaam met moe,
een pakje rijst boven zijn hoofd)
„gaat naar de zwarten van Oeganda toe.”

En heel het stralend huisgezin
stemt met een „Amen” in.
Die avond zweeft een engel door de lucht
en ziet beneden met een dankbare zucht

hoe daar in huis na huis van Wassenaar
achter elk raam een kring te lachen staat,
gelukkig met die plotselinge overdaad,
die weer zovelen even heeft gered, —
o goedheid zonder maat
van 't kerstpakket.
En ver weg slaat de weldoener zijn oog
tot God omhoog
en staart die nacht nog laat tevreden voor zich heen
en rekent d'uitslag niet, maar telt het doel alleen.

ONDERNEMINGSPLAN GEEFT ROUTE VOOR BONAVENTURA AAN

„Kernpunt van het Ondernemingsplan is, dat het allesbehalve simpel is voor een niet zo groot bedrijf als Bonaventura, met ongeveer een tweehonderd man personeel, midden in de moeilijke communicatiesector, het hoofd boven water te houden.

Anders geformuleerd: het is niet zo eenvoudig om de werkgelegenheid, juist ook op langere termijn, veilig te stellen, om een redelijk rendement te bereiken en te handhaven en om die belde opdrachten uit te voeren door het „brengen“ van gedrukt opinievormend materiaal”, aldus de heer Ten Brink.

Door het zo te formuleren, doe je het erg koel, maar daar komt het uiteindelijk echt op neer. Maar als je dat even rustig op je laat inwerken, dan constateert iedereen dat je een meerjarig plan moet zien op te stellen. Je kan toch moeilijk in het huidige tijdsgewricht, zonder een bewuste strategie een werkelijk houvast hebben voor je handelen?”

De eerste vraag is natuurlijk: wat doe je, wie ben je en wat kan (of moet) je doen? Om daar achter te komen is een inventarisatie van het uitgavenpakket van Bonaventura onontkoombaar. Van daaruit kan je althans de meest belangrijke antwoorden op de gestelde vragen geven.

MEEDENKEN

De meeste medewerkers zullen wel weten dat de directie van Bonaventura in februari 1972 een zevental projectgroepen heeft geïnstalleerd, samengesteld uit alle disciplines en alle echolons. Aan de mensen die deel uitmaken van die groepen, werd door de directie nadrukkelijk gevraagd met de directie mee te denken over de geschetste problematiek. Op die manier werd bereikt dat de representanten van de gehele Bonaventura-gemeenschap de directie een spiegel voorhield. En het kostte niet zo gek veel moeite om er achter te komen dat die spiegel niet helemaal voldeed, er moest gewoon wat meer gebeuren, maar wel kon de directie al direct zien dat het beeld verre van bemoedigend was.

Zeker niet tegen de achtergrond van de opdracht waarvoor de directie zich — als eerstverantwoordelijke — gesteld zag: het verdubbelen van de omzet in vijf jaar en het bereiken van een rendement van ongeveer tien procent van die omzet.

De huidige uitgaven van Bonaventura zullen — bij ongewijzigd beleid en als dus op de normale wijze wordt voortgegaan — in die periode waarschijnlijk geen spectaculaire groei te zien geven. Misschien met uitzondering van De Belastingalmanak. Die uitgave is al sinds jaren het meest verkochte Nederlandse boek. (De Almanak is nu in oplage al groter dan de WP, maar die wordt dan ook niet door Bonaventura uitgegeven).

CONSOLIDATIE

Voor Elseviers Magazine zit er een consolidatie van het huidige bestand in, maar ook niet veel meer. In de marge zijn wat kansen op uitbreiding door een ver-

breiding van het intellectuele niveau van de Nederlandse samenleving.

In principe geldt voor Elseviers Weekblad hetzelfde. Maar aan de andere kant kunnen wij constateren dat er met dit blad iets bijzonders aan de hand is. Door de ontwikkeling van de laatste jaren is dit een vrij uniek sociaal-economisch weekblad geworden dat wel heel sterk afwijkt van de oude „Zakenman + Personeelgids“. In EW is die „Nationale Personeelgids“ nog steeds opgenomen, al is die door de conjuncturele ontwikkeling wat versmald. Door de nieuwe formule is echter tegelijkertijd de redactionele aanpak danig verbreed terwijl door het maatschappelijk geëngageerd zijn van de redactie (en dat is overigens belijst iets anders dan geporteerd zijn voor bepaalde maatschappelijke hervormingen) het blad zich in korte tijd al een flink stuk gezag heeft verworven. Wellicht dat derhalve al op vrij korte termijn begonnen zou kunnen worden met „segmentering“ van EW. Dat betekent dat we naast het gewone EW ook op bepaalde disciplines gerichte edities zouden kunnen maken. Daarin neem je bijvoorbeeld zes belangrijke pagina's uit het moederblad mee maar je voegt er bijvoorbeeld vier op de discipline gerichte andere pagina's aan toe. Dan ontstaat een „segmentblad“ dat, althans aanvankelijk, in een controlled circulation een optimaal bereik voor redactie en adviseerder garandeert. We hopen daar dit jaar mee te beginnen”, meent de heer Ten Brink. Fem heeft zich in snel tempo ontwikkeld tot een gericht blad voor een hoog gekwalificeerde lezerskring met belangrijke financieel-economische interesses. Het blad heeft een relatief kleine oplage, maar is hoogwaardig. We hebben van dit blad goede verwachtingen waarbij alles wat gedaan zou kunnen worden aan het vergroten van de oplage ten ene male ondergeschikt moet blijven aan het hoge niveau van de bereiksgroep.

PLURIFORM

De Haagse Post blijft natuurlijk een zorgenkind. Weliswaar beschikt dit blad over een trouw lezersbestand, ondanks de talrijke malen dat het blad de afgelopen jaren van redactionele „lijn“ heeft gewisseld, maar het is toch op geen stukken na groot genoeg voor een sluitende, laat staan renderende exploitatie.”

„Maar HP is belangrijk voor Bonaventura omdat het past in het pluriforme pakket dat wij nastre-

Het allernieuwste op het stuk van het management binnen Bonaventura is ongetwijfeld het overigens ook onder andere namen bekendgeworden „Ondernemingsplan“. Dit plan behelst alle grote beleidslijnen — in hoofdzaak. Hoewel een fiks aantal medewerkers al enigszins geïnformeerd is over dit Ondernemingsplan, zijn er ongetwijfeld ook nog velen voor wie hier sprake is van „nieuws“.

In een gesprek met directeur H. ten Brink is nader ingegaan op de essentie en de consequenties van dit nieuwe plan.

ven. Zolang het financieel-economisch kan, zullen wij ons best blijven doen voor HP waarbij we de continuering niet los willen zien van de totale Bonaventura-resultaten, al was het alleen maar uit een oogpunt van de totale werkgelegenheid. Anders gezegd: je kan HP niet ongestraft voortzetten als een situatie ontstaat waarom dit blad een gevaar wordt voor andere titels of een rem op het investeren voor nieuwe titels.

Elegance en Tussen de Rails zijn kleinere en wat minder spectaculaire titels die wel bijdragen tot de differentiatie van ons pakket. Veel groei is daarin evenwel niet te verwachten.

JAARUITGAVEN

Over de jaaruitgaven zijn we tevreden. Nieuw is het Consumenten-ABC, dat wordt het eerste service-boek voor de Nederlandse consument. Na het succes van het Belasting-ABC gaan we ook een Belasting-Magazine uitgeven voor de grote groep belastingplichtigen die begint met de aangifte-formulieren en die in dat magazine een leidraad kunnen vinden. Dit blad zal een keer per jaar moeten uitkomen, en vanzelfsprekend in het voorjaar. Ook wordt gedacht aan een beroepen-almanak. Door zaken als de Mammoetwet en de enorme vlucht van de technologie zijn er veel nieuwe beroepsmogelijkheden bijgekomen en er ontstaat steeds meer behoefte aan informatie daarover.”

NIEUWE PROJECTEN

„Als we zo het hele pakket bekijken“ aldus de heer Ten Brink „kunnen wij op dit moment tevreden zijn, ook in verband met het rendement, maar het biedt geen echt wenkend perspectief. Gezien de barrières die door inflatie en conjunctuur worden opgeworpen, is het absoluut noodzakelijk een paar stevige palen te heien. Daar hebben de al genoemde projectgroepen naar gezocht en het is heel wel mogelijk dat na nauwkeurige evaluatie een aantal nieuwe projecten gestart zullen worden. Maar eerst zal de verkenning van markt, behoeften en mogelijkheden meer professioneel

aangepakt moeten worden door de nieuwe afdeling Onderzoek en Commerciële ontwikkeling.

Uitgangspunt voor alles is het voornemen in vijf jaar de omzet te verdubbelen en een streefwinst van tien procent. Die dubbele omzet behoeft niet per definitie via de huidige of nieuwe titels bereikt te worden. Ook mag gedacht worden aan kopen of fusies.

EFFICIENCY

„De enorme toename van de kosten dwingt ons tot een steeds grotere efficiency omdat we een optimale werkgelegenheid wensen te hebben en te bewaren. In dat licht moet ook het voortdurend streven naar lagere produktiekosten en een zo zuinig mogelijk beleid worden gezien.”

„Redactioneel vertaald betekent dat onder meer een grotere verfining van zaken als documentatie, fotoredactie en studiodiensten die tot één dienst zullen worden omgevormd. De eerste aanzet is er al, maar na de verhuizing zal die verder worden uitgebouwd. Ook denken we aan het hergebruik van redactionele produkties, zowel foto's als copy, om ook op die manier de redactionele kostenstijging op te helpen vangen.”

„Voor de redacties zelf streven we meer naar kwaliteit dan naar kwantiteit en in dat licht moeten we ook recente mutaties beschouwen. Maar wat van erg groot belang is: de wil van de journalist om mee te denken met de directie, om ook economisch betrokken te zijn en voortdurend geïnteresseerd te zijn in mogelijkheden voor nieuwe uitgaven. Dat duidt ook op de basis van het Ondernemingsplan: de gezamenlijke inspanning. Dat betekent overigens niet: meebeslissen. De directie is en blijft primair verantwoordelijk, beslist derhalve en geeft leiding. Dat is haar taak, zoals de directie ook behoort te inspireren. De door ons nagestreefde participatie houdt dus bepaald niet een of andere vorm van officiële medezeggenschap in. Wel een in gezamenlijkheid gedragen verantwoordelijkheid. Dat moet en kan als men zich realiseert dat anno 1973 alleen op die manier een bedrijf kan bestaan. Dat eist dus „participatie“:

mee-doen en mee-denken met elkaar om gezamenlijk een optimaal resultaat te kunnen bereiken.”

De heer Ten Brink voegt daar met grote nadruk aan toe: „Waar het om gaat is, dat we zonder wilde dingen te gaan doen, juist weloverwogen de vaste wil hebben het volle ondernemerschap te laten gelden door met durf en elan nieuwe projecten en risico's te aanvaarden. De op poten staande Vlaamse Elsevier, een coproductie met de redactie van Elseviers Magazine is daar een goed voorbeeld van. Dat is een operatie die van verstrekking betekenis kan blijken te zijn. Een filiaal in België is mogelijk, ter bundeling van veel meer activiteiten daar en over een veel grotere range.”

KABEL-TV

Waar dergelijke perspectieven worden ontvouwd, doemt natuurlijk ook de vraag op of Bonaventura zich wellicht ook in de markt van de norm van afwijkende uitgeverstechnieken wil gaan begeven. „Tot en met kabel-tv strekt zich ons terrein uit, steeds rekening houdend met de concernafspraken van de „relatieve specialisatie“. Boeken en encyclopediën zullen wij dus bepaald niet gaan uitgeven. Maar verder is alles aan ons en we zullen niet mogen schromen ook de meest geavanceerde publiciteitsvormen te hanteren. Maar nooit dan nadat alle mogelijkheden en te verwachten problemen zeer diepgaand zijn bestudeerd. Men kan het zich anno-nu absoluut niet meer permitteren zonder meer juichend achter een of ander idee aan te hollen. Geloof in een titel is niet voldoende. Je moet alle mogelijkheden kennen en op een rijtje zetten. Met andere woorden: voorzichtigheid is in elk geval geboden.”

Over het hoofdstuk „fusies“ merkt de heer Ten Brink op dat men zeker niet moet verwachten dat in de toekomst elke maand de bekende concern-missive afkomt voor een „bibliotheek-samenkomst“. Eerst komen de huidige titels, dan nieuwe eigen uitgaven, daarna pas komt de mogelijkheid van belangrijke investeringen die samenhangen met kopen of fusies.

